

Ministarstvo zaštite životne sredine Vlade Republike Srbije donelo je 1. decembra 2019. odluku, kojom se zabranjuje izlov kečige, što znači da se u restoranima može služiti isključivo ukoliko je gajena u ribnjacima. Kečiga pripada jednoj od pet jesetarskih, vrsta koje još uvek nastanjuju Dunav. Prema klasifikaciji Međunarodne unije za zaštitu prirode njihova populacija je krajnje ugrožena, a prekomeran izlov je jedan od glavnih razloga stalnog opadanja brojnosti ovih vrsta.

Novinari BIRN-a i aktivisti Svetske organizacije za prirodu (WWF) prikupili su tokom leta 2020. uzorke mesa iz ribljih restorana i čardi, kako bi se utvrdilo da li su poslužene kečige nelegalno ulovljene u Dunavu i Tisi ili su iz dozvoljenog uzgoja u ribnjacima

Kečige iz ribnjaka su obično teške između 350-450 grama i ne manje od 40 centimetara. Na dva specijalizovana ribnjaka za uzgoj kečiga, BIRN-u je potvrđeno da prodaja ribe manje od navedene veličine uzgajivačima nije isplativa. Ukoliko u vašoj porciji vidite kačige manje od ove veličine, to je obično znak da se radi o ribi iz reke.

Gastronomska navika da se konzumiraju male, polno nezrele jedinke kečige u Srbiji, navela je Svetsku organizaciju za prirodu (WWF) da tokom 2018. pokrene kampanju "Kečigi je mesto u reci, a ne u vašem tanjiru". Kampanja je rezultirala odlukom o zabrani njenog izlova. I pored zabrane, tokom 2019. i 2020. godine zabeleženi su brojni slučajevi nelegalnog lova kečige na Dunavu i Tisi, potvrdili su nam ribočuvari kao i inspektori za ribarstvo.

Udruženje Ujedinjeni ribolovci Srbije i Svetska organizacija za prirodu podsećaju na značaj monitoringa populacije kečige kako bi se konačno utvrdilo pravo stanje, te efekti primene zabrane. Riblji restorani i čarde predstavljaju centralnu tačku oko kojih se vrti nelegalan izlov ribe, pogotovo kečige. Cena ribljeg mesa, koja se u restoranima kreće između 7 i 25 evra za kilogram, predstavlja neodoljivi mamac za lokalne ribokradice. Meso kečige uvek je bilo na ceni i smatra se delikatesom – i to ne samo kod nas. U Engleskoj, Rusiji i Francuskoj kečiga se služila isključivo bogatim ljudima. U Kini je bila rezervisana samo za cara. BIRN i aktivisti WWF-a tokom avgusta i septembra 2020. godine obišli su nekolicinu restorana i čardi na Dunavu i Tisi kako bi uzeli uzorke prženog mesa kečige. Analiza mesa biće poslata na genetičku i izotopsku analizu u Lajbnic institut za zoološka istraživanja u Nemačkoj. Oni navode da će "deljenje rezultata ovog istraživanja sa državnim organima u ciljnim zemljama povećati nivo informisanosti o dostupnosti i primenljivosti ovih naučnih metoda u toku sprovođenja istraga". WWF je tokom 2017. i 2018. godine obavio slično istraživanje u Rumuniji, Bugarskoj, Ukrajini i Srbiji. Jedan od ciljeva istraživanja bilo je prikupljanje podataka o odnosu ulovljenih i uzgajanih jesetri u slobodnoj prodaji. Podaci su pokazali da je trećina od svih uzoraka bila nelegalna. Riblji fond Republike Srbije teško je zaštititi, ne samo

zato što ribočuvarski sistem zahteva mnogobrojna unapređenja, već i zbog blagih kazni, tvrde sagovornici BIRN-a među kojima su ribočuvari, fakultetski profesori, novinari i rekreativni ribolovci. Podaci Ministarstva zaštite životne sredine pokazuju da su inspektori Odseka za ribarstvo tokom 2019. godine izvršili preko 600 redovnih i vanrednih inspekcijskih nadzora. U istom periodu republički inspektori podneli su 19 prekršajnih, krivičnih, kao i prijave za privredni prestup. Od devetnaest prijava, sudovi su izrekli deset presuda, navodi se u Izveštaju inspekcije za ribarstvo za 2019. godinu.

Podaci Odeljenja za kontrolu zaštite i korišćenja prirodnih dobara i ribljeg fonda Sekretarijata za urbanizam i zaštitu životne sredine Vojvodine, pokazuju da je tokom 2019. godine izvršeno preko 400 redovnih i vanrednih inspekcijskih nadzora. U istom periodu inspektori su podneli 35 zahteva za pokretanje prekršajnog postupka, četiri prijave za pokretanje postupka za privredni prestup i dve krivične prijave. Doneto je 20 presuda. Prema podacima Republičkog Zavoda za statistiku tokom 2019. godine pravosudni sistem Srbije za krivična dela protiv životne sredine, u koje se ubraja i nelegalan ribolov, doneo je okrivljujuću presudu u manje od 20 posto prijavljenih slučajeva. Tokom 2019. podneto je ukupno 2.425 prijava za krivična dela protiv životne sredine. Po toj osnovi kažnjeno je 417 osoba, navodi se u statistici pravosuđa. Prema istom izvoru u 2019. godini podnete su 23 prijave za krivično delo nezakonit ribolov, dok je izrečeno 13 osuđujućih presuda. Od tog broja četiri su zatvorske, jedna novčana i šest uslovnih kazni. Jedna osoba kažnjena je kućnim pritvorom, a jedna radom u javnom interesu.

Livija Panić Miletić, tužiteljka Osnovnog javnog tužilaštva u Subotici kaže za BIRN da "broj podnešenih krivičnih prijava oslikava pravi odnos broja krivičnih dela i prekršaja u odnosu na broj izvršenih inspekcijskih pregleda". Kao dodatni problem u zaštiti ribljeg fonda Srbije nameće se i pitanje inspekcijske kontrole restorana u kojima se najčešće i prodaje nelegalno ulovljena riba. Nedovoljno definisane te međusobno isprepletane nadležnosti između sanitarne, veterinarske i komunalne inspekcije predstavljaju idealne "zakonske rupe" kroz koje se godišnje provlače tone nelegalno ulovljene ribe, tvrde sagovornici BIRN-a.

U organizaciji Ujedinjeni ribolovci Srbije i Svetskoj organizaciji za prirodu navode da je deo rešenja problema nelegalnog izlova ribe svakako nastavak dosadašnje prakse specijalizovane obuke sudija i tužilaca o značaju dunavskih jesetri, pogotovo kečiga. Oni naglašavaju da ribokradice "nisu siromašni ljudi, već lopovi, tim što lokalni pljačkaš supermarketa ne pravi takvu štetu kao oni, koji čine zločin protiv prirode i krađu zajedničko bogatstvo".

Livija Panić Miletić iz Osnovnog javnog tužilaštva u Subotici kaže da "pravosuđe ne bi smelo sebi da dozvoli različit tretman različitih krivičnih dela". Građani svojim prijavama takođe

mogu doprineti smanjenju ribokrađe i zato je važno da se ti slučajevi prijavljuju ribočuvarima, inspektorima za ribarstvo, ali i policiji, navode ove dve organizacije. Pored strožih kazni oni apeluju na ljude da kupuju i konzumiraju isključivo ribu, čije poreklo je poznato. "Na taj način drastično se smanjuje pritisak na divlje populacije", tvrde u ovim organizacijama. I pored nedovoljno preciznih podataka, stručnjaci upozoravaju da su uništavanje staništa, kao i masovna ribokrađa dovele do drastičnog siromašenja ribljeg fonda Srbije, što je neke od ribljih vrsta, poput kečige, dovele i do ivice izumiranja. Dosadašnja domaća i međunarodna iskustva potvrđuju da zajedničke aktivnosti ekoloških aktivista, ribočuvara, inspeksijskih i drugih državnih službi i institucija svakako mogu doprineti očuvanju ribljeg fonda Srbije. Međutim, bez promene svesti i odnosa ljudi prema prirodi i prirodnim resursima, prirodu i njene resurse je gotovo nemoguće zaštititi, tvrde sagovornici BIRN-a.

Izvor: birn.rs